

■ Comunicat de premsa ■

El gener ha estat sec o molt sec a gran part de Catalunya

- El període s'ha de qualificar de termomètricament fred a les depressions i planes interiors de Catalunya, i parts més elevades del Pirineu, mentre que a la resta ha estat normal i fins i tot càlid als punts culminants del Prelitoral i del Prepirineu
- El mes de gener ha estat molt sec als dos extrems del país, Ponent i punts de la Catalunya Central, i sec a la resta, i en canvi, ha estat normal o plujós al Pirineu Central i Occidental, i fins i tot molt plujós al vessant nord de la serralada

El gener ha estat sec o molt sec a gran part de Catalunya. Les capes mitjanes de la troposfera s'han caracteritzat per un desplaçament al sud de la circulació zonal (vent de l'oest en altura) i una marcada ondulació del corrent en jet, mentre que un moviment de l'anticicló Atlàntic al nord de la seva ubicació habitual (illes Açores) dominava la configuració en superfície.

El flux del primer i quart quadrant arrossegava masses d'aire fred que, en general, provocaven un descens tèrmic, i la formació de boira a les planes i depressions de l'interior quan l'anticicló afectava el Principat. Aquesta va ser gebradora, fet que va mantenir la temperatura baixa en aquestes contrades. Fora d'aquests àmbits, i a excepció de les parts més elevades del Pirineu, la temperatura es podia enfilars una mica fruit de l'efecte de la irradiació solar i del vent.

Cal remarcar que les perturbacions relacionades amb les masses d'aire fred arribaven molt desgastades a Catalunya, a excepció del Pirineu, i molt especialment al seu vessant nord, on la neu acumulada durant el gener ha acabat sent molt abundant.

Anticicló del dia 1 al 8 de gener

El mes de gener va començar amb la presència d'un potent anticicló que va provocar que l'aire fred s'acumulés a la depressió Central provocant boira, en molts casos gebradora, i temperatura baixa en aquesta zona.

- Fins al dia 8 de gener la boira va afectar tot l'àmbit de Ponent. En general la boira no va ser del tot ininterrompuda durant aquests dies, però sí en alguns indrets del Pla d'Urgell i de la Noguera. Entre els 2 i el 5 de gener va ser

■ Comunicat de premsa ■

gebradora i va provocar màximes lleugerament negatives a sectors de la Noguera, extrem sud de l'Alt Urgell (entorn del pantà de Rialb) i altiplà Central (Solsonès, Anoià, Segarra, Conca de Barberà, Urgell).

- Pel que fa a les mínimes, entre el 3 i el 6 de gener 17 de les 185 estacions de la Xarxa d'Estacions Meteorològiques Automàtiques (XEMA) van superar algun dia el llindar de Situació Meteorològica de Perill (SMP) per temperatura baixa. El fred més continuat es va registrar a Ponent (temperatura mitjana negativa aquests primers dies de mes en alguns casos), però el llindar de temperatura mínima es va assolir bàsicament a sectors del prelitoral i fins i tot del litoral (Priorat, Baix Ebre, Ribera d'Ebre i fins i tot punts del Baix Camp o l'Alt Empordà). De fet, l'estació de l'Aldea (Baix Ebre) va igualar o superar el llindar de 3 dies consecutius (dies 3 al 5), de manera que en aquell punt fins i tot es podria parlar d'onada de fred.
- Paral·lelament, el vent del nord es va fer sentir als sectors típicament més ventosos del país i va provocar un contrast de temperatura bastant notable, sobretot al Pirineu i Prepirineu. D'altra banda, al llarg del dia 6 la màxima va superar els 20 °C a diversos sectors del nord-est.

Fred del 9 al 13 de gener

A partir del dia 9 es va produir a Catalunya una irrupció d'una massa d'aire molt fred que havia afectat gran part d'Europa, provocada pel flux del nord que es va generar com a conseqüència d'un desplaçament de l'anticicló atlàntic al nord-est i la presència d'una baixa al golf de Lleó.

- Entre els dies 10 i 12 de gener de 2019, 52 de les 184 estacions de la XEMA van superar el seu llindar d'SMP per fred (28%). La matinada més freda va ser, amb diferència, la del dia 11, quan 50 estacions van superar el seu llindar. En canvi, els dies 10 i 12 només es va superar a 4 estacions.
- A muntanya, la temperatura va començar a caure el dia 9 a la tarda, va tocar fons al llarg del 10 i va començar a recuperar-se el dia 11. La baixada va ser d'uns 10 °C a cotes altes i es van mesurar valors de -14 o -15 °C a 2.400-2.500 m d'altitud (la més baixa a les estacions de la XEMA, -15,4 °C a la Tosa d'Alp 2500). A cotes altes, abans d'aquesta fredorada la mínima de la tardor/hivern encara era la de finals d'octubre, ja que al llarg de novembre, desembre i principis de gener no havia fet tan fred com aleshores.
- No es va registrar cap rècord de mínima i, en general, per trobar valors més baixos només hem d'anar fins a l'hivern passat, però localment cal retrocedir

■ Comunicat de premsa ■

fins al 13 de febrer de 2012. És el cas de les següents estacions: -8,3 °C a Orís, a Osona (-11,4 °C el 13/02/2012), -8,3 °C a Fornells de la Selva, al Gironès (-10,4 °C el 13/02/2012), -8,2 °C a Montesquiú, a Osona (-10,4 °C el 13/02/2012) i -2,4 °C a Cunit, al Baix Penedès (-4,7 °C el 13/02/2012).

- Com que van ser dies molt assolellats, la temperatura diürna es va poder recuperar força, llevat dels sectors elevats. Destaca la màxima de divendres a l'altiplà Central, entre +1 i +2 °C a Pinós (Solsonès), Pujalt o la Panadella (Anoia).

Pluja i neu dels dies 19 al 21 de gener

Entre els dies 19 i 21 es va produir un episodi de pluja i neu a Catalunya. El causant va ser l'arribada d'un front fred en superfície que en arribar al Mediterrani va formar una baixa davant del litoral català. La precipitació va ser abundant (>20 mm) entre el Baix Llobregat i el Barcelonès, amb un màxim de 25,0 mm a Viladecans. També va superar els 10 mm a la resta del sector central del litoral i prelitoral, però va ser minsa (<5 mm) a bona part de la resta del país, i fins i tot inapreciable a diverses zones del Prepirineu, vessant sud del Pirineu i nord de l'Alt Empordà.

- Les quantitats més destacades a les estacions gestionades pel Servei Meteorològic de Catalunya (SMC) van ser: 28,9 mm a Certascan (2.400 m, el Pallars Sobirà), els 25 mm a Viladecans (el Baix Llobregat) o els 24,0 mm al PN del Garraf - el Rascler (el Baix Llobregat).
- Va nevar a partir d'uns 1.000-1.200 m al prelitoral i la nevada més important va caure a les parts més altes del Montseny, amb un gruix d'11 cm al Puig Sesolles (1.668 m). Durant la matinada del dia 20 va nevar una mica a tot el Pirineu, en molts casos fins a fons de vall, amb gruixos entre 1 i 3 cm.
- Entre la tarda del dia 20 i el matí del 21 va nevar al vessant nord del Pirineu i sectors més propers. Cal remarcar: 22 cm a Certascan (2.400 m, el Pallars Sobirà); 17 cm a Bagergue (1.417, la Val d'Aran); 16 cm de Bonaigua (2.266 m, el Pallars Sobirà); 15 cm de Sasseuva (2.228 m, la Val d'Aran).

Neu i vent del dia 22 al 24 de gener

Una situació de vent del nord i nord-oest va provocar una nevada important a tot el Pirineu i en alguns sectors del Prepirineu entre el dia 22 a la tarda i el dia 24 a la matinada.

■ Comunicat de premsa ■

- Els gruixos van ser superiors als 50 cm a cotes altes del sector occidental i màxims de fins a més de 80 cm a la Val d'Aran. Malgrat ser una situació de nord, la nevada va afectar les valls del vessant sud, amb gruixos de 20 a 50 cm a cotes baixes de l'Alta Ribagorça, el Pallars Sobirà, l'Alt Urgell i la Cerdanya.
- Al Prepirineu la nevada va ser més esporàdica, però també va deixar gruixos superiors als 10 cm a l'Alt Berguedà. Fora del Pirineu i Prepirineu només va nevar el dia 24 al matí, amb gruixos d'1 o 2 cm a comarques de la Catalunya Central com el Solsonès, el Bages, el Baix Berguedà o Osona.
- En general no va ser una nevada excepcional i, sense anar més lluny, [del 4 al 6 de febrer de l'any passat](#) es van mesurar gruixos força més importants a bona part de la serralada. De totes maneres, en alguns sectors de fons de vall del Pallars Sobirà feia força anys que no s'hi acumulaven gruixos tan importants. És el cas de Sort, on l'estació automàtica va mesurar 28 cm, el gruix més important des de la instal·lació de l'estació automàtica el 2009 i, probablement, la nevada més important des de finals de gener del 2006.
- L'observadora de la Xarxa d'Observadors Meteorològics (XOM) gestionada per l'SMC a Bagergue (1.147 m, la Val d'Aran) va mesurar un gruix de 86 cm de neu nova. En aquest sector de la Val d'Aran probablement feia dos anys, des de [mitjans de gener del 2017](#), que no hi nevava tant.
- A banda de la neu i el fred, el fenomen més destacat va ser el vent de component nord. Les ratxes més fortes, superiors als 90 km/h, es van registrar als indrets típicament més ventosos, com són les zones elevades i el nord de l'Alt Empordà i, en menor mesura, les Terres de l'Ebre.

Nevada al Pirineu els dies 27 i 28 de gener

Una situació sinòptica molt semblant a la descrita a l'episodi del 22 al 24 de gener, va produir un nou episodi de neu al Pirineu. La nevada va afectar fins a fons de vall al Pirineu i a partir de 600-700 m al Prepirineu.

- Els gruixos de neu acumulada va superar els 50 cm a cotes altes del Pirineu occidental, sobretot a l'Aran, l'Alta Ribagorça i el nord del Pallars Sobirà, però també a l'extrem nord de la Cerdanya i de l'Alt Urgell. Un dels sectors més destacats va ser l'Alta Ribagorça, en particular la Vall de Boí, però també amb gruixos importants fins a l'extrem sud de la comarca: 28 cm de Viu de Llevata (1.250 m).

■ Comunicat de premsa ■

- Els gruixos més destacats a les estacions automàtiques situades per sobre de 1.500 m van ser: 61 cm a Boí (2.535 m, l'Alta Ribagorça); 59 cm a Bonaigua (2.266 m, al Pallars Sobirà); o els 52 cm a Malniu (2.230 m, la Cerdanya).
- S'assenyalen a continuació els gruixos més destacats mesurats a poblacions: 54 cm a Bagergue (1.147 m, la Val d'Aran); 50 cm a Boí (1.295 m, l'Alta Ribagorça); o 40 cm a Tavascan (1.128 m, el Pallars Sobirà).

El gener ha estat fred a una bona part de Catalunya

El mes de gener s'ha de qualificar de termomètricament fred a les depressions i planes interiors de Catalunya, i parts més elevades del Pirineu. A la resta ha estat normal i fins i tot càlid als punts culminants del Prelitoral i del Prepirineu (figura 1).

El flux del primer i quart quadrant, que ha marcat el gener d'enguany, arrossegava masses d'aire fred que han afavorit un descens tèrmic. Aquest aire fred s'acumulava als fons de les depressions i planes interior del país, amb la conseqüent formació de boires a les planes i depressions de l'interior quan l'anticicló afectava el Principat. Aquestes van ser gebradores, fet que va mantenir la temperatura baixa en aquestes contrades.

Fora d'aquests àmbits, i a excepció de les parts més elevades del Pirineu, la temperatura es podia enfilars una mica fruit de l'efecte de la irradiació solar i del vent.

La taula següent mostra els valors d'anomalia positiva (diferències de la temperatura mitjana mensual de gener respecte de la mitjana climàtica mensual del mes de gener pel període de referència 1961-1990) que han estat iguals o inferiors a $-1,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ a les estacions de la XEMA.

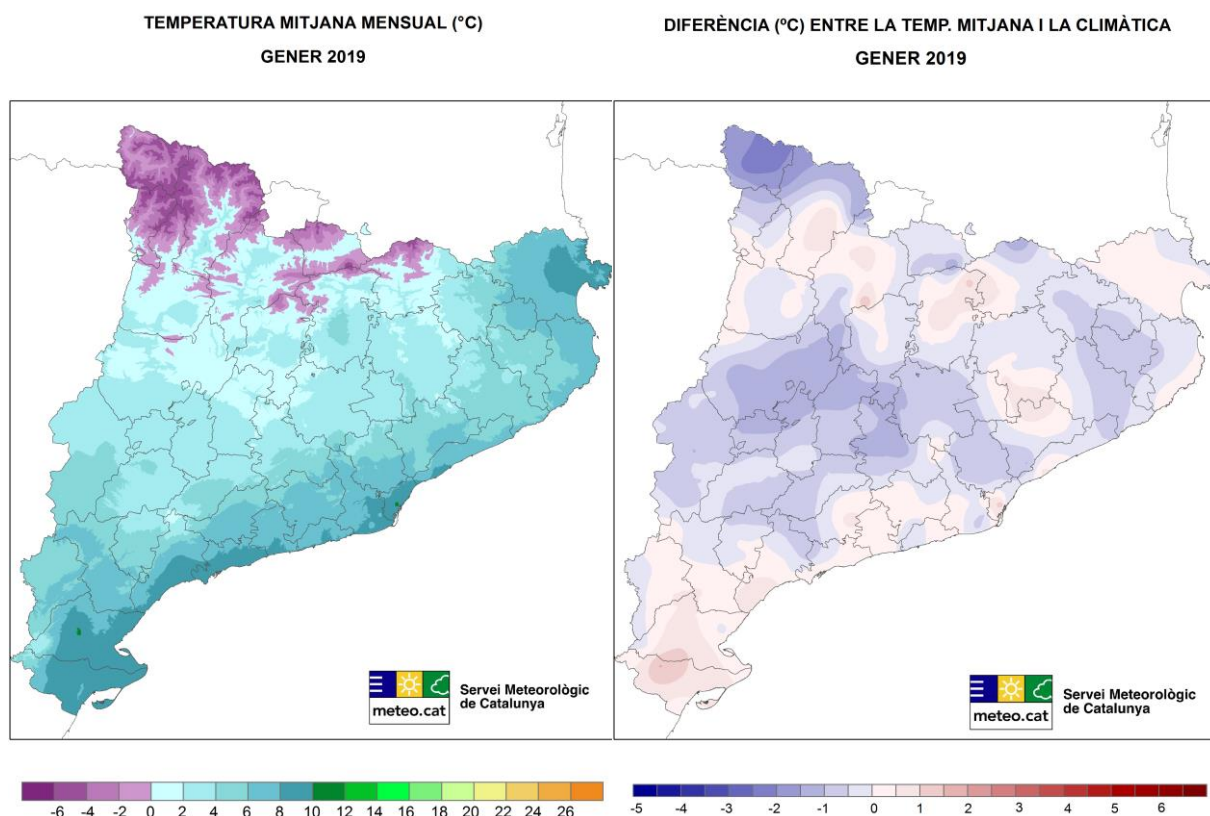
Nom de l'EMA	Comarca	Anomalia ($^{\circ}\text{C}$)
Vielha	Val d'Aran	-2,4
Bonaigua (2.266 m)	Pallars Sobirà	-1,9
Sasseuva (2.228 m)	Val d'Aran	-1,7
la Tosa d'Alp 2500	Cerdanya	-1,7
Oliola	Noguera	-1,6
Os de Balaguer - el Monestir d'Avellanes	Noguera	-1,5
Ulldeter (2.410 m)	Ripollès	-1,5
Salòria (2.451 m)	Pallars Sobirà	-1,5

■ **Comunicat de premsa** ■

Figura 1:

Mapes de temperatura mitjana del mes de gener del 2019 i de diferència d'aquesta respecte de la mitjana climàtica

Mapes elaborats amb dades de les estacions integrades a la XEMA, gestionada per l'SMC. No inclouen els valors de temperatura d'una estació concreta si no es disposa del 80% de totes les dades d'aquesta estació.

Gener sec o molt sec a gran part de Catalunya

El mes de gener ha estat molt sec als dos extrems del país, Ponent i punts de la Catalunya Central, i sec a la resta, tot i que el gener ha estat normal o plujós al Pirineu Central i Occidental, i fins tot molt plujós al vessant nord de la serralada (figura 2).

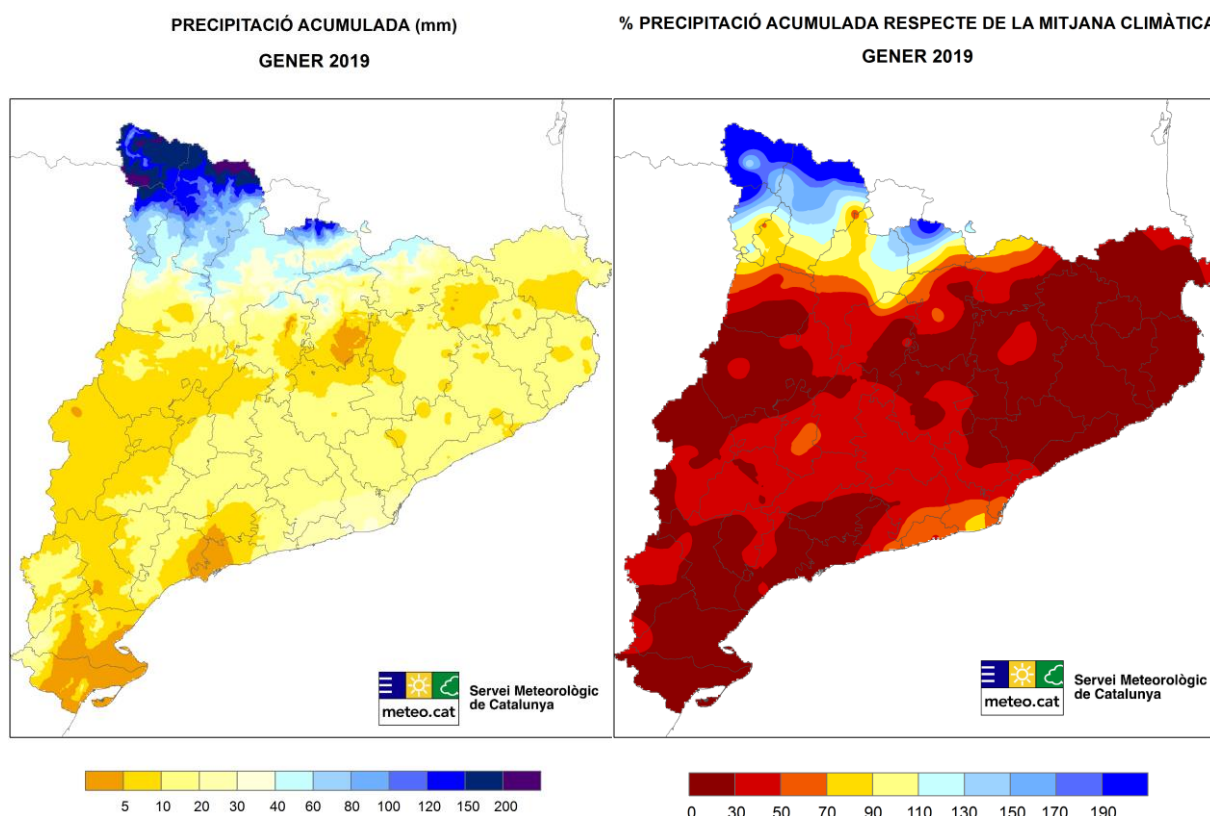
Les pertorbacions relacionades a configuracions sinòptiques definides per un flux del primer i quart quadrant arriben molt desgastades a Catalunya, a excepció del Pirineu, i molt especialment al seu vessant nord, on l'acumulació de neu ha acabat sent força important durant la segona quinzena de mes.

■ Comunicat de premsa ■

Figura 2:

Mapes de precipitació acumulada durant el mes de gener del 2019 i de percentatge d'aquesta respecte de la mitjana climàtica

Mapes elaborats amb dades de les estacions integrades a la XEMA i la XOM, gestionades per l'SMC. No inclouen els valors de precipitació d'una estació concreta si no es disposa de les dades d'un episodi significatiu d'aquesta estació.

La taula següent mostra les estacions gestionades per l'SMC en les quals la precipitació acumulada durant el gener ha superat els 125 mm, afectant les zones més elevades del Pirineu, especialment al vessant nord de la serralada.

Nom de l'estació	Comarca	PPT (mm)
Certasca (2.400 m)	Pallars Sobirà	255,2
Lac Redon (2.247 m)	Val d'Aran	234,5
Sasseuva (2.228 m)	Val d'Aran	193,6
Bagergue (XOM)	Val d'Aran	159,0
Malniu (2.230 m)	Cerdanya	145,6
Espot (2.519 m)	Pallars Sobirà	132,5

■ **Comunicat de premsa** ■

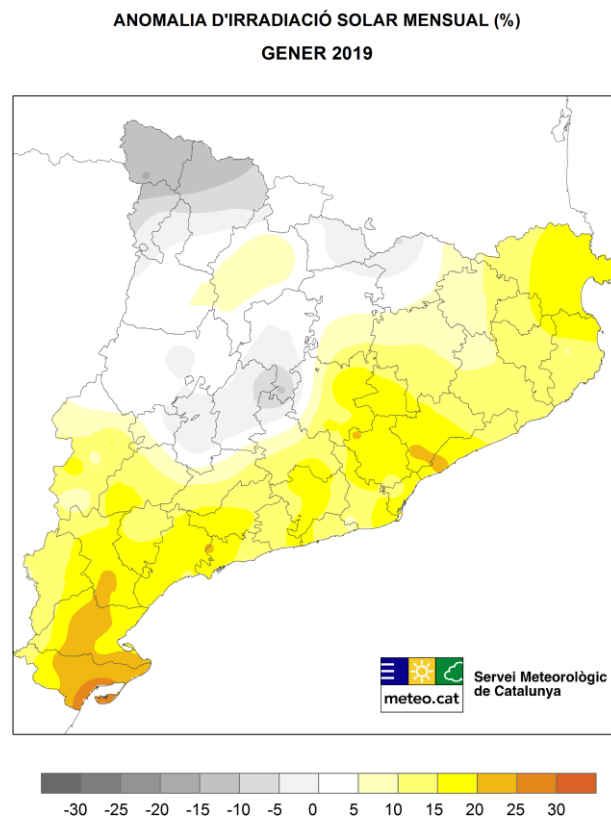
Valors d'irradiació solar superiors a la mitjana climàtica

Els valors d'irradiació solar global han estat per sobre dels normals al vessant mediterrani del país. Al quadrant nord-oest, més afectat per les pertorbacions que van creuar Catalunya, els valors han quedat semblants o per sota als valors normals, si bé a l'altiplà Central i la Noguera el causant va ser la boira (figura 3).

Figura 3:

Mapa d'anomalia d'irradiació solar global del mes de gener del 2019 respecte de la mitjana dels últims 10 anys

Mapes d'anomalia d'irradiació global elaborats amb les dades de les estacions integrades a la XEMA (Xarxa d'Estacions Meteorològiques Automàtiques). Les mitjanes contra les quals es comparen les dades del mes en curs s'han elaborat a partir de les dades de les estacions de la XEMA dels últims 10 anys (2009-2018).

Aquesta informació s'ampliarà a través de la publicació del butlletí mensual definitiu a partir del dia 15 del mes en curs. Totes aquestes informacions es publicaran a www.meteo.cat

1 de febrer del 2019